

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
PSICOGERONTOLOGIA

Coordinació: RIBES CASTELLS, RAMONA ANA

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	PSICOGERONTOLOGIA			
Codi	102950			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Psicologia	4	OPTATIVA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	1.8	4.2	
	Nombre de grups	1	1	
Coordinació	RIBES CASTELLS, RAMONA ANA			
Departament/s	PSICOLOGIA, SOCIOLOGIA I TREBALL SOCIAL			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	català			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
RIBES CASTELLS, RAMONA ANA	ramona.ribes@udl.cat	6	

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Comprendre les diferents dimensions del procés d'envelliment sa.
- Conèixer els processos de guanys i pèrdues en l'envelliment, promocionant els programes per un envelliment actiu.
- Conèixer els desafiaments que comporta fer-se gran en les societats desenvolupades.
- Valorar els principals condicionants de salut i malaltia en la persona gran.
- Desenvolupar habilitats per a l'avaluació cognitiva, funcional i afectiva de les persones grans.
- Conèixer les necessitats i els diferents tipus de dispositius i serveis que s'ofereixen a les persones grans en situació de dependència.
- Desenvolupar estratègies professionals per a l'optimització del desenvolupament a través de programes d'intervenció en la persona gran en situació de dependència.
- Anàlisi de les dimensions i processos de desenvolupament i canvi en l'envelliment.
- Comprensió dels condicionants de salut i malaltia en la persona gran.
- Capacitat per identificar les característiques del desenvolupament normal i patològic en l'envelliment.
- Habilitat per analitzar i interpretar els resultats de l'avaluació cognitiva, funcional i mental de la persona gran.
- Capacitat d'adequació dels programes d'intervenció psicogerontològica en funció de les demandes i necessitats de la persona gran.
- Aplicació crítica i reflexiva dels coneixements adquirits en casos pràctics.

Competències

Competències bàsiques:

Capacitat del CB3 per recopilar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per fer judicis que incloguin reflexió sobre temes rellevants de caràcter social, científic o ètic.

Competències generals:

CG4 Reconeix les diferents perspectives teòriques sobre els temes en què treballa, comenta les conclusions i pren decisions.

CG5 Demostrar capacitat crítica per prendre decisions rellevants.

CG8 Identificar i avaluar les pròpies competències, habilitats i coneixements d'acord amb els estàndards de la professió.

CG9 Reconèixer la diversitat i la diferència com a element estructural de l'ésser humà, alhora que reconeix, comprèn i respecta la complexitat cultural de la societat actual.

Competències específiques:

CE1 Identificar i analitzar les característiques i necessitats de les persones, grups i organitzacions, així com els contextos rellevants per al servei sol·licitat.

Pla CE2 l'avaluació de programes i/o intervencions psicològiques, seleccionant els indicadors i tècniques

apropiades.

CE3 Aplicar tècniques de recollida d'informació, obtenir dades rellevants per a l'avaluació de programes i/o intervencions psicològiques.

CE4 Analitzar i interpretar els resultats de l'avaluació psicològica.

CE5 Dissenyar i aplicar una estratègia/pla d'intervenció psicològica, en funció dels contextos o serveis demandats.

CE7 Facilitar informació als usuaris i establir una relació interpersonal adequada, tenint en compte els diferents contextos de relació professional.

CE8 Elaborar els serveis tècnics, orals i escrits, sobre els resultats del procés d'avaluació, la recerca o els serveis exigits, respectant el compromís ètic necessari per a la difusió del coneixement psicològic.

CE9 Utilitzar les diferents fonts documentals en psicologia, mostrar un domini de les estratègies necessàries per accedir a la informació i avaluar la necessitat d'actualització documental.

CE10 Gestionar, analitzar i interpretar dades en els marcs de coneixement disciplinari propis dels diferents àmbits de la psicologia.

Competències transversals:

CT1 Adquirir una comprensió adequada i l'expressió oral i escrita del català i del castellà

CT3 Adquirir formació en l'ús de les noves tecnologies i les tecnologies de la informació i la comunicació.

CT5 Adquireix nocions essencials del pensament científic

Continguts fonamentals de l'assignatura

Tema 1. Conceptes bàsics de psicogerontologia. Demografia i epidemiologia de l'envelliment.

Tema 2. Biologia de l'envelliment. Salut i malaltia. Processos físics i repercussions psicològiques: imatge corporal, dona i envelliment.

Tema 3. Processos cognitius i envelliment. L'envelliment exitós, el pensament post formal, la saviesa i la creativitat.

Tema 4. Desenvolupament socioafectiu i de la personalitat en les persones grans. Enfocaments en l'estudi de la personalitat. Emocions, afectivitat i sexualitat en persones grans. Problemes de salut mental.

Tema 5. La promoció de l'envelliment actiu i saludable. Benestar subjectiu i qualitat de vida en les persones grans.

Tema 6. Avaluació psicogerontològica: cognitiva, funcional i emocional.

Tema 7. Intervenció psicològica en persones grans en processos de dependència.

Tema 8. L'acompanyament a les persones que tenen cura de persones grans en processos de dependència.

Eixos metodològics de l'assignatura

El desenvolupament de la matèria es realitzarà a través de diferents tipologies d'activitats:

- Classes teòric presencials
- Classes pràctiques i/o seminaris
- Elaboració de treballs individuals i/o en grup
- Tutories individuals i/o en grup
- Lectura i anàlisi de documents
- Visites a centres residencials i associacions

Pla de desenvolupament de l'assignatura

set	activitat	hores de treball	
		presencials	no presencials
1	tema 1	4	6
2		4	6
3	tema 2	4	6
4		4	6
5	tema 3	4	6
6		4	6
7	tema 4	4	6
8		4	6
9	tema 5	4	6
10		4	6
11	tema 6	4	6
12		4	6
13	tema 7	4	6
14		4	6
15	tema 8	4	6
16	avaluació		

Sistema d'avaluació

Hi ha dues modalitats d'avaluació

L'avaluació continua de la matèria consta de les següents evidències:

- bloc 1. Anàlisi lectures amb un pes del 20% en l'avaluació final.
- bloc 2. Activitats pràctiques amb un pes del 50% en l'avaluació final (no recuperable)
 - activitat 1: relat de vida 20%
 - activitat 2: pràctiques classe 30%
- bloc 3. Prova individual, amb un pes del 30% en l'avaluació final (recuperable)

Per sumar la nota de la prova individual a les altres dues evidències, cal obtenir un mínim de 5 punts sobre 10.

Si l'alumne no supera la prova individual, però la mitjana de totes les qualificacions és superior a 5, a l'acta es consignarà suspès (4,9).

Els criteris d'avaluació de cadascuna de les evidències, així com les dates d'entregues es facilitaran a l'inici de la matèria.

Al ser avaluació contínua, es faran lliuraments parcials de les evidències al llarg del semestre.

A partir de l'acord de la comissió de graus i màsters de la FEPTS (27 de gener de 2021) s'aplicarà la qualificació de "no presentat" sempre que l'alumne hagi realitzat un percentatge de menys del 30% de les activitats d'avaluació de l'assignatura. En el cas que hagi realitzat un 30% o més de les activitats d'avaluació, es posarà en l'acta la qualificació que li correspongui.

Avaluació única

L'estudiant que ho desitgi tindrà dret a renunciar a l'avaluació contínua a l'inici del semestre i acollir-se a la modalitat d'avaluació alternativa. Per fer-ho, haurà de presentar una instància a secretaria en el termini fixat i aportar documentació justificativa d'activitat laboral i/o altres situacions personals.

La modalitat d'avaluació alternativa inclou una prova individual sobre 8 punts i lectures obligatòries sobre 2 punts - per superar la prova individual cal obtenir un mínim de 4 punts sobre 8-. Caldrà obtenir un mínim de 5 punts per superar la matèria.

Per les persones que hagin d'optar a recuperació de la prova individual (en qualsevol de les dues modalitats), la qualificació final màxima de la matèria serà un aprovat, 5 sobre 10.

Bibliografia i recursos d'informació

Boada Rovira, M., i Tàrraga, LI (2008). *Alzheimer: vivir cuando dos y dos ya no son cuatro*. Barcelona: Oxigen Viena

Bonafont, A. (2013). Aproximació comprensiva de la persona gran amb pèrdua d'autonomia funcional des de la perspectiva de la resiliència. *Pedagogia i Treball Social*, 3(2), 71-91.

Camps, V. (2021). *Tiempo de cuidados. Otra forma de estar en el mundo*. Ed. Arpa. Barcelona

Comellas, M. J. (2019). Interdependència: un canvi de model en les relacions per afrontar els reptes actuals. Capítol del llibre *Les relacions interdependents entre persones, generacions i institucions. Canviar les relacions desmuntant els estereotips*. Pg 7-20. Octaedro editorial

Comellas, M. J. (2022). *Generació sènior. Envel·lir en la societat de la joventud*. Lleida: Pagès editors.

De la Mata Agudo, C., Luque, B., & Freixas, A. (2018). Estrategias para la vida en la cuarta edad: Mujeres que viven solas. *Prisma Social: revista de investigación social*, (21), 1-27.

Fernández-Ballesteros, R. (2009). *Envejecimiento activo : contribuciones de la psicología*. Madrid: Pirámide.

Fernández Ballesteros, R. (coord.)(2009). *Psicología de la vejez: una psicogerontología aplicada*. Madrid: Pirámide.

Fortuño, J. i Segura, J. (2021). *Envejecimiento, actividad física y desarrollo emocional*. Editorial UOC

Freixas, A. (2018). *Sin reglas. Erótica y libertad femenina en la madurez*. Madrid, ed. Capitan Swing

López, F. (2012). *Sexualidad y afectos en la vejez*. Madrid: Pirámide

Martínez, T. (2020) La Atención Centrada en la Persona. Un enfoque de calidad y buen trato para las personas que precisan cuidados. *Revista Institucional Personas Mayores, Voces y Derechos del Ministerio Público de la Defensa Pública de la Ciudad Autónoma de Buenos Aires*, nº 19, 215-230.

Pinazo,S. Bellegarde, M. (2018). *La soledad de las personas mayores*. estudio nº5. Fundación Pilares para la Autonomia Personal.

Piñeiro, I. Rodríguez, S. i Estévez, I. (2021). *Manual de Psicogerontología*. Ediciones Pirámide

Rodríguez Rodriguez, P. (2021). *Las residencias que queremos. Cuidados y vida con sentido*. Fundación

Pilares, ed. Catarata

Toro, M. (2018). Estudio etnográfico sobre el envejecer de las mujeres mayores desde una perspectiva de género y de curso vital. *Prisma Social*, (21), 75-107. Retrieved from <https://www.proquest.com/scholarly-journals/estudio-etnografico-sobre-el-envejecer-de-las/docview/2117857465/se-2>

Triadó, C., Celdrán, M., Villar, F. (coords.), (2019). *Desarrollo Adulto y envejecimiento* (2 ed.). Madrid: Alianza.

Young, T., Manthorp, C. i Howells, D. (2010). *Comunicació i demència. Noves perspectives, nous enfocaments*. Barcelona: ed. UOC

Zeisel, J. (2011). *Todavía estoy aquí. Una nueva filosofía para el cuidado del Alzheimer*. Ed. EDAF

Revistes especialitzades

Revista Española de Geriátria y Gerontología

International Journal of Aging and Human Development

[NEURAMA - Revista electrónica de psicogerontología](#)